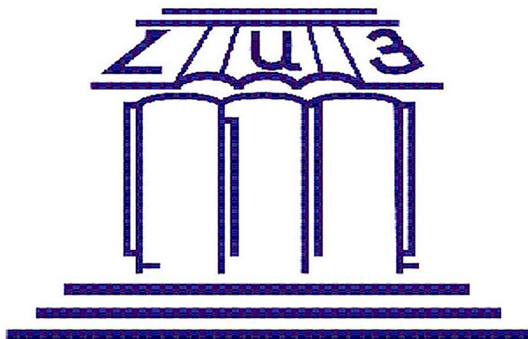

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

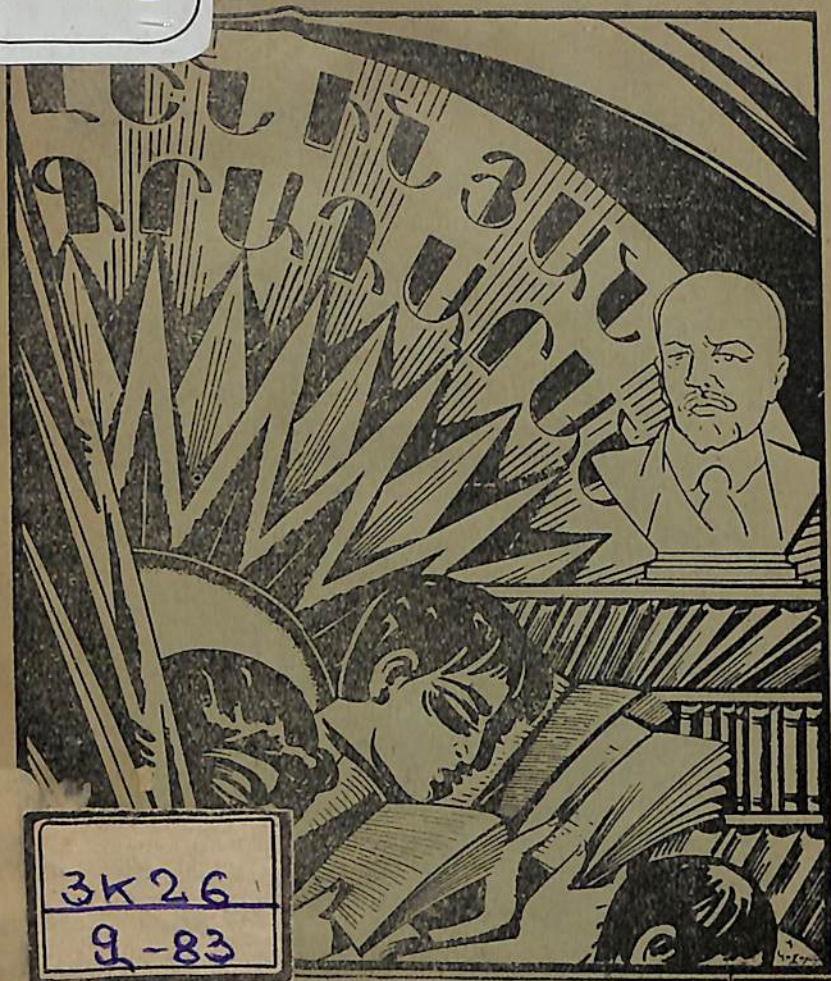
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2552

ՅԿ 26

Զ-83

Ս. ԶՈՐԻՆ

ԻՆՉ ԱՍԵԼ Ե ԼԵՆԻՆ

07 JUN 2005

3K26

2-83

47

№ 8

Պրոպագանդայի քարտ և լեզուների, միացնել

ԿՈՍՏԵՐԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

№ 8

20 NOV 2000

300
1260-9.0

Ս. ԶՈՐԻՆ

Ս. ԶՈՐԻՆ

ԻՆՉ ԱՍԵԼ Ե ԼԵՆԻՆ

1003
11697

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ 2. Կ. ՅԵ. Մ. ԿՈՄԻՏԵՅԻ
ՅԻՆԵԳԱՆ 1921

13.04.2013

2552

Ս. ԶՈՐԻՆ

ԻՆՉ ԱՍԵԼ Ե ԼԵՆԻՆ

Վաճառք կարծում են, թե Լենինը մի հրաշալի մեքենա չէ. ուզածդ մարդուց լավ, ամենամեծ մեխանիքական կատարելությունը և խելքը դարձող մի մեքենա:

Ուրիշները գտնում են, վոր Լենինը մի ինչ վոր տարերային բան է. մի հորգմունք, վորը խախտում է բոլոր հանրաժանով որենքները: Միևնույն ժամանակ նրան համարում են մի տարերք, վորն իր անխախտ որենքներն ունի:

Տասերորդները ասում են, թե Լենինը մի անունձնոճատուկ սխառեմ է, տեսականը գործնական կերպով տարրալուծելու մի առանձին մեթոդ:

Իսկ հարյուրերորդներն ու հազարյերորդները — սրանք ել պատմական փաստերը իրար կողքի դնելով, ընարում ու համադրում են դրանց և խորիմաստ կերպով ասում են.

— Լենինը — Լենինին պետք Ե հասկանալ:

Յ Ե Ր Ե Պ Թ Ն

Տպագրական Տեղադր լ-ին Տպարան

1 9 2 1 թ.

— Լենինը: Ի՞նչ կարող ե նշանակել Լենինը:

Իսկ Պետերբուրգի մի տարիքոտ բանվորուհի յեւ բացականչել ե.

— Լենինը — մեր մարդն ե: Նա պետք ե իմանա, թն ինչու յեն մեզ փառած ներբանով կոչիկ տալիս:

Յեւ ու գլուխ հանիր այս ամենից:

Բայց հենց վոր ուզես գլուխ հանել — իսկույն ե յեթ աչքերիդ տուջ կպատկերանա ծառի գեմքով մի մարդ, ձեռքերը մինչե դատաակները անդրաւարտիքի դրպանը դրած, մարմնի բունը մի բիշ գեպիյես թիքված ու սեղմած ատամների արանքից կասի.

— Ընկերներ, դատարկ բաներով մի գրադովեր:

Դատարկ բանով գրադվելու ախորժակ ունի:

Բայց այլ բան ե դատարկ բաներով գրադվելը ե այլ բան պատմական անցքեր նկարագրելը:

Այդպիսի պատմական անցք եր կոմիտեներ 2-րդ կոնգրեսի բացումը Պետրոգրադում. պատմական անցք եր նաև այն, վոր Լենինը ժամանեց այդ բացմանը:

Կոնգրեսի մասին գրել են, այդ կոնգրեսում

Վենիսի խաղաքած գերի մասին ել գեռես շատ են գրելու. այդ հարցի քննելը պատմաբանների գործն ե:

Իմ նպատակն ուրիշ ե:

Յեւ կամենում եմ գրի առնել Լենինի մի քանի շարժումները: Գրի առնել այնպես, ինչպես իմ հիշողության մեջ են տպւոյնվել ե ձիշտ այնպես, ինչպես ինքը Լենինն ե արել այդ շարժումները:

Ինչ խոսք, վոր այդ շարժումները վորոշ տեղում ե վորոշ պայմաններում են կատարվել: Այդ իսկ պատճառով ուզեմ-չուզեմ մի քանի խոսք ել այդ պայմանների մասին պետք ե ասեմ:

Գործողության վայրը կայարանն եր Պատվիրակներին բերող գնացքներն արդեն ժամանել են: Պատվիրակները գնացել են Սմոլնի: Մենք հերթական մարդատար գնացքին ենք բապատում. այդ գնացքով ե ժամանելու Լենինը:

Յերը վոր գնացքը օկերոնին ե մոտենում, մենք շտապում ենք գեպի նրա վերջին վազոնները. համոզված ենք, վոր այնտեղ սալոն-վազոն ենք տեսնելու: Յերը գնացքի կողքով առաջ ելինք դնում, սովորական մարդատար վազոնի դռներից մեր դեմը յեւան Լենինը ե իր առեկկիցները:

Մենք մի վարչյան շփոթեւորի մեջ ընկանք, իսկ նա — ժպտաց.

— Բարե ձեզ:

Այս մեկ:

Յերկրորդը հարցը հետեւյալն էր

— Իսկ ինչպէս է աշխատում ձեզ մոտ ընկ. Ս. — ն:

— Լավ է աշխատում:

— Նրան խնամքով պետք է վերաբերվել, նամեզ պետք է: Նա Պիտերի աշխատանքի բովում պետք է լավ մարդկի, և դրա համար պատասխանատուն դուք եք:

Տավրիկյան պալատ հասանք:

— Բայց չէ՞ վոր այստեղ մարդ չկա. ո՞ր են պատվիրակները:

— Սմոլնիսում են:

— Իսկ մենք ինչու աքստեղ չեկանք:

— Կարգն է պահանջում:

— Լավ կարգ է: Գործով եմ յեկել, իսկ ստիպված եմ դառնարի շենքում ժամանակ վատնել: Գնանք Սմոլնի. Տավրիկյան պալատում թող ձեր այդ սքանչելի կարգը մնա:

Հասանք Սմոլնի:

Մանուկները ծագիկներ են նետում: Բռնեք են շենքի մուտքը. չեն թողնում առաջ գնանք: Մի կին իր փոքրիկ աղջկան ձեռքերի վրա վեր է բարձրացնում:

— Տես, նշուշա, սա յի Լենինը:

Մի կերպ առաջ ենք անցնում:

Լենինը հարցնում է.

— Վերադառնա՞լիք:

— Հանդիսավոր նիստերի դաշխում:

— Հետաքրքրական է. արժէ ձեր այդ հանդիսավոր նիստերի դաշխը տեսնել:

Կտեսնես, վսնց չե:

Բարձր ձայնով կանչող և յերգող մարդկանց ալիքների մեջ սուզվեց:

Իսկ հետո նորից Տավրիկյան պալատ գլխացիներ:

Ասեցին, վոր շուտով նիստը կբացվի: Պատվիրակներն սկսեցին տեղերը դրավել:

Յեւ ճանկարձ.

— Նայեցեք, նայեցեք: Այ, տխտեղ Յ. — ն է, չ'է. այո, այդ նա յի, մտցերն ինչքան են ճերմակել...

Յեւ մի քանի վարկան — և նա հատրադից մինչև դանիճի ծայրն անցավ, ու յերկու հին բարեկամները գրկախառնվեցին ու համբուրվեցին:

Մեկը տարակուսում է.

— Իլլիչը համբուրվում է:

Իլլիչը համբուրվել է և կարող:

Իսկ մի քանի բաղկայց հետո Իլլիչը գեկույում է կարգում —

«Կապիտալիզմը պետք է կործանվի» նյութի մասին:

Գուցե կան այնպիսի պարզամիտներ, կամ անգրագետներ, վերանք կապածով են վերաբերվում դրան:

Բայց ահա թվերը, ահա փաստերը, ահա իրենց սեփական գիտնականների խոսքը: Այժմ հասկանալի չէ: Փրկության հնար չկա:

Իսկ ունկնդիրները սկզբում տարակուսում են. Լենինն է, ու այդպես այբուբենական պարզությամբ է խոսում: Բայց հետո այդ պարզության տակ սկսում է զգացվել մտքի անսահման խորությունը, և համաշխարհային վիճակագրության տվյալները գալիս են հաստատելու այդ միտքը. պատերազմի ժամանակ սպանվել է այսքան, տնտեսական դրությունն ընկել է այսինչ աստիճանով... Իսկ յեղբ: Այդ ախտավոր շրջանից դուրս գալու ճանապարհը՝ յեղբ վժիր է:

Ապացուցված է — կապիտալիզմը պետք է կործանվի:

...Պարսիկ ընկերոջ շրթունքներից ինչ վոր կոկորդային հնչուններ են թռչում: Նա վտարի չէ կանգնել և խանդավառությունից ձչում է: Նրա հարեան գերմանացին ուղիղ նրա բերանին է նայում: Գերմանացին զարմացած է. բանից

դուրս է գալիս, վոր նա, այդ գերմանացին, հասկանում է պարսկերենը:

— Յո — շասըն... Յո — շասըն... Լե...նինինն առանձին է հնչում այդ կանչը ձայների փոթորկալից, խանդավառ ովկյանում:

Իսկ Լենինը այդ միջոցին դույզ ձեռքերով իր գլխի մազերի մնացորդն է շփում և հալցնում է:

— Ձի կարելի արդյոք առանց ձեռքանոթի թյունների տեսել Պիտերի բանվորներին: Անպետ, վոր վոչ վոք չլանգարի:

...Անախտիկ մենք աշխատավորների հանգստյան կղզու մենք:

Քաղաքացիական պատերազմի ընթացքում խիստ հոգնել են Պիտերի բանվորներն ու բանվորուհիները: Մինչդեռ հանգստյան կղզում ամառը շատ լավ է: Հանգստացողները գանազան սովորաբար անկյուններ են ցրվել, իսկ Լենինը վորոտում է նրանց:

Ահ...:

Բայց ահավասիկ շենքերից մեկի մի պենյակում շախմատի տախտակի առաջ յերկու մարդ է նստած: Յերկու ուրիշներ պիտու է:

Թպրտաց շախմատ առերի սիրտը (Լենինը շախմատիստ էր):

— Չխանդարենք սրանց...

Յեւ խաղացողները հյուրերին գեւեհնույն խաղ կարգին չեղին անողեր, վար հյուրերը դուրս գնացին:

...Լենինը հոգնել էր: Նա հանգստյան տների սպորտի ակումբը գիտեց և վերանդահանաց, վարը մրցարշավի մասնակցող մակույկներ թի նախահանգստի յեր վերածված: Դուրս յեղավ ու պառկեց տախտակամածի մերկ տախտակների վրա: Շուրջն ամեն ինչ լուռ էր: Բուրն էլ Պիտերի բնութքան ամառային գեղեցկությունը գիտելով էլին զբաղված, վարը իր գաժան գեղեցկությամբ հրաշալի տպավորություն է թողնում:

Հանկարծ կիսաբացվում է դուռը: Շեմքում մեզ ծանոթ շախմատ խաղացողներից մեկն է հայանվում: Նա յերեկվի մեկին վորոնում է. սե յեռուն հայացքով ներկա գանձամեների դեմքերին է հայտում: Ահա նրա հայացքը կանգ առավ պառկած Լենինի վրա: Կարծես կանգ չառավ, այլ սահեց-անցկացավ: Խորամանկություն է անում: Այնպես է ցույց տալիս, վար իրը թե վռչինչ չի նկատել ու հանգիստ կերպով դուրս է գնում:

Մի յերկու րոպեից հետո մեկ ուրիշն է գալիս: Նույն ձեով գիտում ու հեռանում է: Միքանի րոպե յել վար անցնում է մի խումբ է գալիս. սրունք արդեն խորամանկություն գիտե-

րոս կարիք չունեն: Պաշտոնապես յերեկան է հանգում Լենինը:

Լենինը, արմունկին կոթնած, կես պառկած գրառքյան սեջ է: Յեկած բանվորներից մի քոհիար տեղ են բռնում նրա կողքին: Մյուսները կան խմբով կանգնում են նրա շուրջը կամ ծաղապատակ նստում են: Ընդհանուր խոսակցություն է սկսվում:

— Ե, ինչպե՞ս էք ապրում:

— Այ, եսպես ու եսպես:

— Իսկ պարենավորումն ինչպե՞ս է:

— Լավ չի... քաղցը շատ է նեղում:

— Եզ վռչինչ—մեջ է բնկնում մի ծեր պուտիլովյան բանվոր. ավելի լավ է—զուք, բնկեր Լենին, ասեք, թե ի՞նչ դրության մեջ է ետիքները... մի բան դուրս կըզան նրանից, թե չէ:

Լենինը պատմում է:

— Լավ է. ուրեմն ելի վերջը մենք ենք հաղթեյա, թեկ ուրեմն արշունտովել է... սեղ չաղ է:

Այդ միջոցին կանաչ մի խումբ տառնաջնեք է ու աչպիլիս խոսակցությամբ է զբաղված:

— Դու նրան հենց եզպես ել ասա:

— Ա. կասեմ: Դա անկարգություն է: Նրանք պետք է հայանել այդ:

— Բայց դուք անհարմար ե:

— Ինչու պիտի անհարմար լինի: Նա հո մեր վարդն է:

— Բայց հո կոշկակար չի:

— Ինչ անենք, վոր կոշկակար չի: Կոշիկների փողը հո դանձարանից են առլիս: Սրանց մտիկ. ամերիկական կոշիկներ են... Լավ ամերիկական են:

Յեվ արմուկներով միքանի աղամարդ դես ու դեն հրելով, կանայք ճանապարհ բացին և առաջին շարքը յեկան: Յեկան ու կանգնեցին: Լուռ են. ընկերուհիները առաջ են քշում ճառագաստ կնոջը: Նա կանգնել-մնացել է ու չգիտի, ինչից սկսի և ինչպես սկսի: Լենինը հարցական հայացքով նրանց է նայում: Բայց անավատիկ հսկողություն սիրտ առավ: Նա արագությամբ քարցրածքեց մի վոտքը և մյուս վոտքի վրա այնպես դրեց, վոր բարձրացրած վոտքի կոշիկի ներքաք Լենինի յերեսի բարձրության մակարդակին հասցրեց: Կնոջ այտերը շառագունեցին: Նա ձեռքի ափով խփեց իր վոտնամանների ներքանին և ասաց:

— Այ, տեսար, ընկեր, ներքանը: Ամերիկական է, ասում են: Ինչքա վարվենք ես անիծվածի հետ: Պակվում ե:

Լենինը նայեց ներքանին, նայեց կնոջը:

— Ընկերներ, մենք պետք է ինքներս կոշիկ կարել սովորենք, թե չե ամերիկացիք մեզ միշտ կխաբեն: Վոր սովորենք— գործը կլավանա:

— Կլավանա ... արձագանքի պես կրկնեց կլինը, արդեն հանգիստ ձայնով:

Իսկ յերբ վոր մեր խմբակը փոքր ինչ հետո դեպի ավտոմոբիլ ուղղեց իր քայլերը, Լենինին պատվո պահակի պես շրջապատող խմբից այդ կնոջ ձայնը լսվեց:

— Ձեռքերի վրա բարձրացրեք, ձոճեք Լենինին:

Բայց այդ բանը չհաջողվեց: Լենինը համառեց:

— Ինչ կուզեք արեք, միայն թե վոչ այդ: Միայն թե մի ձոճեք: Յեռ ձեզ շատ եմ խնդրում:

Յեվ յերբ վոր արդեն ավտոմոբիլ ելինք նստել, նա ասեց:

— Ինչքան փաստակար և այդ բուրժուական կուլտուրան: Ինչքան վարակիչ է նա: Յեռ յերբեք չեյի կարծի, թե այդ գիմնագիական սովորությունը— ձոճելը— կարող և բանվորական մասսաների ներսն ել թափանցել: Վորսեղից են ձեռք բերել այդ ինտելիգենտական սովորությունը:

... Պիտե՞րում հինգհարկանի քարե տուն շատ

Վա: Յեւ վայ տներ ձեռ մասը զոչ այլ ինչ է,
յեթե վոչ պարզապէս մարդկանց բնակութեան
տեղ:

Բայց Պետերբուրգական Ստորոնո կոչվող
քաղաքամասի խուլ փողոցներէն մեկում կա մի
տուն, վորը փոքր ինչ ավելին է, քան բնակու-
թեան տեղերը այդտեղ մի ժամանակ Լենինն է
ապրել:

Յեւ վոչ թե մենակ ապրել է, այլ զապա-
նի հեղափոխական գործունեութեան է զնկա-
վարել:

Յերբ այսքան մոտեցել ենք այդ տանը, էլ
ինչպէս ավելի մոտ չգնանք:

Մոտ գնացինք ավտոմոբիլով, կանգ տաւինք:

— Են յերբ եր տեսնես չա, հիշեցի՞ս Այս-
ինչ թվին եր: Արագ է թուում ժամանակը:

Այ, դրանք էլ կարծեմ մեր բնակատեղանի
լուսամուտներն են: Չե վոր հինգերորդ հարկում
էյինք ապրում:

Սիրով է նայում Լենինն այդ տանը: Յեւ
է դառնում, նորից է նայում, յերբ վոր ամառ-
մոբիլն արդեն բավական տարածութեան է
կարել: Յեւ հորդած հիշողութեաններէն անցե-
ցութեան տակ՝ դեպի անցյալի պատմական հե-
տուններն է թռչում մաքով:

— Ընկերներ, ինչքան ժամանակ կ'սպի

մինչև Պրետորովսկի գերեզման տուն գնալը,
հարցնում է մեզնից:

Մենք հաշվում ենք մեր մտքի մեջ: Մինչև
միտինգի սկսվելը քիչ ժամանակ է մնացել, յե-
թե գերեզմանատուն գնանք — կարող ենք ուշա-
նալ միտինգին:

— Ձի կարելի գնալ, վարդմիր Իլյին, մի-
տինգին կուշանանք:

— Գնացե՛ք կարելի յե, գնանք: Շատ եմ ու-
զում շիրիմը տեսնել, — մի տեսակ յերեխի պէս
է խնդրում նա:

— Ձի կարելի — պատասխանում ենք նրան:
Հնազանդում է:

Իսկ հետո, յերբ մենք միացնակ խմբով պա-
րտով կանգնել էյինք հրապարակում է սպառնում
էյինք, վոր ուստական սովորութեան համաձայն
յերկու ժամով ուշացած գեմինստրացիան հաս-
նի, Լենինը հանդիմանութեամբ ասում էր:

— Դուք ինձ խաբեցիք: Այս ժամանակամի-
ջոցում մենք կկարողանայինք յերկու անգամ
գերեզմանատուն գնալ:

Յեւ յեթե անսպասելի կերպով գերմանացի
պատիրականները չգալին, նա իր հանդիմանու-
թեաններով մեզ կնահատակեր: Մեզ փրկեցին
կրիսպինն ու Դիոմանը:

— Սպասեցեք, կարծես թե սրանք մեր գեր-

մանացի ընկերներն են, — բացականչեց Լենինը, տեսնելով իրենց պարլամենտական տեսքով աչքի ընկնող մարդկանց։

— Սրանք ել յեկան։

Մի րոպեից հետո հրապարակում գերմաներեն լեզվով տաք խոսակցություն սկսվեց։

— Վեր հայտեն, վեր հայտեն — կրկնում եյին գերմանացիք։

Իսկ Իլյիչը մեկ նրանց «Հայտեն»-ի վրա յեբ բրբջալով ծիծաղում, մեկել ել փոթորկաբեր ամպի պես վրաներն եր հարձակվում։

Վեճի ելությունը հետևյալն եր, գերմանացիք հավատացնում եյին, թե նրանք իրենց ազգեցությանն են յենթարկել բանվորների մասսաները և յեթե Գերմանիայում հեղափոխություն ծագի, դա ամելի լավ ու կարգավ կնթանա, քան Ռուսաստանում եր։

Յեվ յերբ վոր փոքր ինչ հետո այդ հրապարակում բազմահազար ամբոխը կանչում եր.

— Լենինին ենք ուզում, Լենինին, —

Իսկ միտինգի նախագահը խռատամ ձայնով հավատացնում եր, թե Լենինն իր ճառը վերջացնելուց հետո շտապով գնացել ե, — ամբոխն ավելի մեծ խանդավառությամբ եր կանչում — Լենինին ... Լենինին ենք ուզում։

Յեվ այդ ամբոխի բարձրացրած աղմուկին՝

յեկող ցուցարարների նսրանոր ձայներ եյին ավելանում։

Թվում եր, թե իրոք մեր կարգերը գերմանական կարգերին չեն կարող հավասարվել։

Ռիթմիկ շարժումով որորվում ե նավը մարդկային ամբոխի հորձանքի աղդեցությունից ... Աղիք-ալիքի հետևից տախտակամածին են զարկվում ... Թվում ե, թե թեքվում ե կայսր ...

— Լենինին ենք ուզում ... ռւր ե Լենինը։

Իսկ Լենինը դրանից մի քանի ուր հետո նստած եր կրեմլում գտնվող իր օռնանձնատենյակում և, ըստիր սովորության մի աչքը կկոցելով, հարյուր մեկ յերորդ ընկերոջից մասսաների տրամադրության մասին տեղեկություններ եր առնում։

Այն ձևով եր դուրս քաշում տեղեկությունները, վոր պատասխանողը չհասկանա, թե Լենինն ինչի համար ե հարցուփորձի յենթարկում իրեն։ Վորովհետև, յեթե հասկանար, կսկսեր լավ գուշներով նկարագրել նրանց տրամադրությունը։

Լենինն այդ հարցուփորձի արդյունքը գումարում ե հազարերորդ զեկուցման յեզրակացություններին։ Յեվ այդ գումարումն անելուց հետո, ստացված գումարը բազմապատկում ե մի

1003
1169

վորեն հերթական թեղիսի նախադժով: Այդ արտադրյալն ստանալով, յերկար ու յերկար վիճակագրական թվանշաններով և զբաղվում: Իսկ հետո դրանից հանում և իր և ուրիշների տառնյակ սխալները: Բոլորը նորից և ստուգում և տառերորդ անգամ հեռախոսով պարենավորման ժողկոմատից կարտոֆիլի սպասելիք բերքի մասին տեղեկություն հարցնելուց հետո՝ վորոշում և:

— Կարծեմ այժմ ուղիղ և: Իսկ յերբ ուղիղ և, ուրեմն ճշտությամբ պետք և իրագործել... իրագործել ամեն գնով... Ու պետք և ստուգել, լավ ստուգել, թե ինչպիսի և իրագործվում:

Վորովհետև ամենից ավելի ճիշտ խոսքը Պիտերի բանվորունու ասածն և:

«Լենինը—մեր մարդն և»... սա ամենից առաջ նշանակում և, վոր նա՝ պարզ, լավ և աշխատող մարդ և...

Յեւ կարիք չկա զլուխ կոտրել այն հարցի վրա, թե ի՞նչ և նշանակում Լենինը: Պետք և միայն աշխատել մի քիչ նմանվել նրան:

ՀՀ Ազգային գրադարան

ԳԻՆՆ Ե՛ 8 ԿՈՊ.

335.5
2-83